4317

Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid

15/5 CEY

Sup WIA bespr. goed vasthouden!

TER VOORBEREIDING

[redacted]

Datum
11 april 2022

[redacted]

[redacted]

Tweede contactpersoon

Bijlage(n)
0

Aan Minister van SZW

nota

Voorbereiding overleg 16-5 over WIA hardheden en sociaal medisch beoordelen

Aanleiding
Komende periode hebben we regelmatig overleg over de WIA; d.w.z. de opdracht in het coalitieakkoord m.b.t. het wegnemen van hardheden in de WIA en de samenhang met de problematiek rond sociaal medisch beoordelen (SMB). We stellen voor deze overleggen te benutten om u te informeren over de stand van zaken wat betreft het proces, reacties van sociale partners, uitvoering in andere betrokkenen en we kunnen dieper ingaan op specifieke onderdelen van de aanpak.

Het eerste overleg hierover vindt plaats op 15 mei a.s. We willen dit overleg benutten om u te informeren over een aantal zaken:

1. Het *proces* met betrekking tot de brief die voor de zomer verstuurd worden aan de Tweede Kamer. Daartoe vindt u in de bijlage een overzicht. Bespreekpunt: bent u het ermee eens dat we één brief aan de TK te sturen waarin verschillende toezeggingen samen worden genomen, zowel m.b.t. hardheden in de WIA als SMB.
2. De uitkomst van overleggen over maatregelen op de korte en middellange termijn om de mismatch tussen vraag en aanbod van sociaal medische beoordelingen te verkleinen. Bespreekpunt: hoe kijkt u aan tegen de voorgestelde maatregelen om de achterstanden op korte termijn terug te dringen?

ja

Eh?

Voor het vorige overleg dat zou plaatsvinden op 19 april waren we voornemens om – naast een proces update – in te zoomen op twee veelgehoorde maatregelen: het verlagen van de WIA-drempel (van 35% naar 15%) en het verkleinen van het theoretische gehalte van de functieduiding a.d.h.v. het CBBS. Deze meer uitgebreide analyse laten we nu achterwege. De kern van het betoog uit die vorige nota, namelijk dat deze beide maatregelen ingrijpen op de kern van de WIA-systematiek en om die reden niet eenvoudig op korte of middellange termijn uit te voeren zijn, blijft staan.

hebben die?

Kernpunten

1. Proces

- U heeft op basis van de eerdere nota over de WIA aanpak aangegeven in te stemmen de drieslag van maatregelen op de korte, middellange en lange termijn.

- Op de **korte termijn** zijn maatregelen nodig om de acute knelpunten rondom SMB aan te pakken. Dat zullen naar verwachting tijdelijke maatregelen zijn. [**zie punt 2 van deze nota**]
- Op de **middellange termijn** gaat het om oplossingen waarvoor wijziging van wet- en regelgeving nodig is, alsmede het implementeren van nieuwe en efficiëntere werkwijzen in de uitvoering door UWV.
- De **lange termijn aanpak** betreft een integrale blik op het stelsel met als voornaamste doel hardheden weg te nemen uit de WIA, met oog voor uitvoerbaarheid en ruimte voor nieuw beleid zoals een AOV-ZPP. De bedoeling is dat een externe commissie hiermee aan de slag gaat. Ons voorstel is dat er wordt voortgebouwd op de adviezen die er al liggen (van de SER en de Stichting van de Arbeid), maar dat er een commissie komt die zich niet gebonden voelt aan de afspraken in de SER en Stichting zodat zij ook fundamenteler kan kijken naar het stelsel.

ja

ja

- Voor zowel de korte als de middellange termijn ligt de nadruk meer op smb omdat daar een acuut probleem bestaat en omdat dit een belangrijke randvoorwaarde vormt voor eventuele verdere aanpassing van de WIA. Naarmate de tijd vordert verschuift die aandacht naar de hardheden in de WIA.

waarom uitvoer nu?

Voorstel & planning brief

- Voor de zomer informeert u de Kamer over de verdere aanpak rond de WIA, op alle drie de sporen (KT, MLT, LT). Dit heeft u ook toegezegd in het debat op 6 april jl. over de Uitvoering.
- Ons **voorstel** is om in één brief zowel in te gaan op de hardheden in de WIA, als op de aanpak voor de problematiek rond SMB. Zie **bijlage 1** voor een overzicht van toegezegde brieven.
- De kapstok voor deze brief zal de indeling in korte, middellange en lange termijn maatregelen zijn. Zie **in bijlage 2** een voorstel voor de outline van de Kamerbrief waar op dit moment aan gewerkt wordt.
- Omdat de korte termijn maatregelen eigenlijk voornamelijk zien op sociaal medisch beoordelen, is de koppeling tussen WIA en SMB ons inziens logisch en noodzakelijk om te maken.
- De planning voor de komende periode is strak:

ja

Wanneer?	Wat?	Met wie?
19 april	Procesvoorstel WIA hardheden besproken	Sociale partners (SZZ)
17 mei	WIA hardheden proces opnieuw bespreken	Sociale partners (SZZ)
24 mei	Gesprek sociale partners, bespreken opties SMB korte en middellange termijn	Sociale partners, UWV, NVVG
25 mei	Stuurgroep SMB, bespreken voorstel aanpak SMB korte termijn en opties middellange termijn	UWV, NVVG
1 juni	Regiegroep, bespreken conceptversie Kamerbrief	Sociale partners

1 juni – 10 juni	Bestuurlijke overleggen met UWV, sociale partners, Landelijke Cliëntenraad (LCR). Nog te plannen	UWV, Sociale partners, LCR
10 juni	Aanleveren CWIZO	Interdepartementale afstemming
20 juni	CWIZO	
12 juli	RWIZO	
15 juli	MR	
15 juli	Verzending brief	

Datum
11 april 2022

[redacted]

Er is voor verzending van de brief nog een budgettair vraagstuk te beslechten met (de minister van) Financiën: voor de kortetermijnmaatregelen die we in beeld hebben (zie onder), is nog geen budget gealloceerd en zal buiten het 'reguliere' begrotingsproces om budget moeten worden gezocht. Dat betekent dat goedkeuring vanuit Financiën noodzakelijk is voor het aankondigen van maatregelen. Wij zijn hierover ambtelijk al in gesprek met Financiën. Nu de voorjaarsbesluitvorming net is afgerond, is de verwachting dat Financiën een kritische houding zal aannemen en voor dekkingsopties naar SZW zal kijken.

Organisatie

- Binnen SZW is een *dedicated* team ingericht om invulling te geven aan het proces rond de hardheden in de WIA. Er was al een kernteam sociaal medisch beoordelen en met dat team is de samenwerking gezocht om te zorgen voor samenhang tussen de maatregelen in de verschillende sporen. We zijn een traject gestart richting meer innovatieve werkvormen, waarbij bijvoorbeeld design thinking een plek krijgt.
- Voor het gehele traject zal nauw worden samengewerkt met UWV. Het is belangrijk dat UWV, zeker ook voor de lange-termijn aanpak waarin fundamenteel naar het stelsel en de systematiek gekeken gaat worden, bereid is ook zo verregaand te denken. UWV werkt binnen het programma 'Agenda voor de toekomst' aan het oplossen van de knelpunten rond sociaal medisch beoordelen, maar heeft in dat programma ook een actielijn opgenomen die ziet op fundamentele hervorming van de WIA. Hierin zien we de fasering die vanuit SZW wordt voorgesteld dus ook terug. In de aanpak die UWV voor ogen heeft is ook ruimte voor fundamenteel anders inrichten van processen (*core process redesign*).

Verhouding korte en lange termijn maatregelen

- [redacted] en we willen [redacted] in de Kamerbrief ook uitstralen dat we ook op dit moment al, in andere trajecten, oog hebben voor hardheden en waar mogelijk met beperkte aanpassingen die hardheden wegnemen. Te denken valt hierbij aan trajecten rond de dagloonsystematiek en verbeteringen met betrekking tot het verrekenen van inkomsten uit werk naast een uitkering.
- Het is ons inziens onontkoombaar, en ook wenselijk, dat er een lange termijn aanpak gekozen wordt om de hardheden aan te pakken. Door een commissie met een integrale blik te vragen om te onderzoeken of en zo ja welke fundamentele hervormingen er nodig en mogelijk zijn, creëren we een *kans* om structurele verbeteringen door te voeren. Veel van de zaken die door o.a.

de sociale partners als 'hard' worden aangekaart, grijpen diep in op het fundament van de WIA, en kunnen dus niet op korte termijn aangepast kunnen worden. Als we wel dit soort 'reparaties' binnen het huidige stelsel doorvoeren, laten we de kans liggen om te komen tot integrale verbetering.

- Bovendien hebben veel mogelijke maatregelen om hardheden weg te nemen, ook impact op de artsencapaciteit. Het is daarom nodig om als eerste stap werk te maken van het oplossen van die mismatch. Pas daarna ontstaat er ook in de uitvoering ruimte voor andere maatregelen.

- Voor een illustratie van de complexiteit van sommige veelgehoorde 'hardheden', verwijzen we naar de nota die we hebben gemaakt voor het overleg met u over WIA hardheden dat gepland stond op 19 april, maar niet door ging. In die nota zoomden we in op de drempelverlaging en het minder theoretisch maken van het bepalen van het arbeidsongeschiktheidspercentage (a.d.h.v. het CBBS). Dit zijn beiden maatregelen die door de sociale partners genoemd worden (en ook in het SER MLT advies stonden) als hardheden, maar die fundamenteel ingrijpen op de systematiek van de WIA.
- Tevens wijzen we op de zeer recent ontvangen conceptrapportage van Panteia over hardvochtige effecten van overheidshandelen voor burgers binnen de sociale zekerheid. Panteia wijst hierin o.a. op het duurzaamheidcriterium, de aanpak voor 35-minners, het CBBS en het tekort aan artsen als (oorzaken van) hardvochtige effecten. Voor deze onderwerpen geldt dat we voorstellen ze te laten meelopen in de lange termijn aanpak, omdat – als gezegd – het aanpassen hiervan diep ingrijpt op de systematiek van de WIA en het dus de moeite waard is die systematiek onder de loep te nemen. Panteia noemt overigens ook inkomstenverrekening en daglonen als (oorzaken van) hardvochtige effecten. Op deze onderwerpen lopen al trajecten die op korte termijn kunnen leiden tot het wegnemen of verminderen van hardheden. [NB over het rapport van Panteia en de voorgestelde reactie hierop wordt u op een later moment nader geïnformeerd].

2. Korte en middellange termijn maatregelen om mismatch SMB te verkleinen

Om de mismatch tussen vraag en aanbod van sociaal medische beoordelingen te verkleinen zijn al maatregelen in gang gezet binnen de huidige wettelijke kaders. UWV werkt hieraan in het kader van de "agenda van de toekomst". De Kamer is hierin meegenomen per brief in april 2021. Destijds was het beeld al dat meer maatregelen nodig waren om de oplopende mismatch het hoofd te bieden. Intussen hebben ons signalen bereikt dat de situatie omtrent oplopende werkvoorraden steeds urgenter wordt en steeds meer uitkeringsgerechtigden wachten op een (her-)beoordeling en daarmee in onzekerheid verkeren. overleg met UWV en met de NVVG is gewerkt aan aanvullende beleidsopties voor de korte en middellange termijn.

Besluitvorming over deze beleidsopties moet nog volgen. Het betreft tijdelijke maatregelen die buiten de huidige wettelijke kaders vallen. De uitkomst van de verkenningen zijn we voornemens te vermelden in de Kamerbrief, en voor de korte termijn adviseren we om enkele tijdelijke maatregelen aan te kondigen. Daar is echter goedkeuring van Financiën een nadrukkelijke voorwaarde. Gezien het krappe tijdspad, nemen we u in deze nota vast mee in de opties voor tijdelijke

maatregelen voor de korte termijn. Deze opties zien op het reduceren van de werkdruk van UWV in het aantal te verrichten beoordelingen. Tegelijkertijd is de inzet dat bij UWV de reeds in gang gezette nieuwe werkwijzen in de uitvoering verder worden geïmplementeerd en dat eventuele aanvullende maatregelen in de uitvoering worden verkend. Het voorstel bestaat dus niet uitsluitend uit maatregelen aan de vraagkant, maar ook de aanbodkant. Dat is een voorwaarde bij de besluitvorming over de onderstaande korte termijnmaatregelen.

We zullen onderstaande beleidsopties in het overleg nader toelichten en ook de bijbehorende dilemma's schetsen. De juridische risico's van deze opties worden op dit moment nader uitgewerkt. Deze uitwerking is nodig alvorens we een definitief besluit genomen kan worden. Dit is nadrukkelijk een *verkennend* en geen besluitvormend gesprek.

- Doelgroepdiversificatie nieuwe aanvragen 60+ ("pilot Zwolle"
  - Bij deze maatregel worden de WIA-claimbeoordelingen voor aanvragers die 60 jaar of ouder zijn (60-plussers) gedurende twee jaar meer administratief uitgevoerd.
  - Na een reguliere RIV-toets, wordt beoordeeld (door een arbeidsdeskundige), of er nog sprake is van verdiensten en of die hoger zijn dan 65% van het maatmanloon. Als dat zo is, dan wordt uitkering afgewezen. Als dat niet zo is, dan wordt automatisch een WGA 80-100 toegekend. Er vindt dus verder geen sociaal medische en arbeidskundige beoordeling plaats waarin het precieze arbeidsongeschiktheidspercentage wordt vastgesteld.
  - Dit betreft buitenwettelijk beleid dat over het algemeen voor werknemers begunstigend zal zijn.
- Doelgroepdiversificatie zittend bestand 60+: administratieve toekenning van een IVA uitkering aan personen die 60 jaar of ouder zijn en ten minste vijf jaar een WGA 80-100 uitkering hebben.
  - Bij deze maatregel worden, gedurende twee jaar, uitkeringsgerechtigden die 60 jaar of ouder zijn en ten minste vijf jaar lang een WGA 80/100 uitkering hebben ontvangen overgeplaatst naar een IVA uitkering. UWV doet geen professionele herbeoordelingen op de groep die onder deze maatregel valt.
  - De IVA uitkering is hoger dan de WGA 80/100 uitkering. Er is geen re-integratieverplichting bij een IVA-uitkering. Voor mensen die langer dan 5 jaar in de WGA 80/100 zitten geldt overigens dat UWV ook al geen re-integratieinspanningen meer verricht.
  - Betreft buitenwettelijke beleid. Qua uitkeringshoogte is het begunstigend en het heeft geen invloed op de premies.
- Generaal pardon voor iedereen die wacht op een herbeoordeling.
  - Administratieve toekenning van een IVA-uitkering aan alle uitkeringsgerechtigden voor wie voor 3 mei 2022 een herbeoordelingsverzoek is ingediend.
  - Dit betreft een verregaande maatregel met als doel om de bestaande achterstand op de aanvragen van WIA-herbeoordelingen in één klap weg te werken. De betreffende doelgroep krijgt een IVA uitkering toegekend, zonder voorafgaande sociaal-medische beoordeling.

[redacted]

[redacted]

- De doelgroep zou eventueel afgebakend kunnen worden (maar dan zijn de effecten veel beperkter), bijv.:
  - Alleen iedereen in WGA 80/100 naar IVA;
  - Alleen iedereen van 60+ (of lagere leeftijd) naar IVA;

Maatregelen 1 en 2 hebben gezamenlijk tot doel de trend van oplopende achterstanden te stoppen of om te buigen in een lichte afname, afhankelijk van de precieze gehanteerde leeftijdsgrens. Hiermee lopen de achterstanden hooguit langzaam terug. Dat betekent dat verlenging van het tijdelijke beleid omtrent (kwijtschelding van) voorschotten – dat sinds augustus 2021 en vooralsnog tot 31 december 2022 loopt – aan de orde is.[1] Met deze twee maatregelen kopen we tijd om te bezien wat de in gang gezette nieuwe werkwijzen in de uitvoering, en aanvullende maatregelen in de uitvoering die UWV verkent, kunnen doen voor de mismatch, en om te werken aan structurele oplossingen waarvoor wetswijziging nodig is.

Als we tegelijk ook maatregel 3 nemen, geven we de uitvoering lucht om de beoogde wijzigingen in werkwijze (zoals het regiemodel) voortvarend te implementeren. Dit zou betekenen dat de achterstanden in korte tijd worden weggewerkt, zodat voor UWV de hoge druk op de uitvoering wordt weggenomen. Maar hiermee schrijven we ook mensen met goede vooruitzichten op een (soms nog zeer lang) werkzaam leven af. Nog los van de juridische en budgettaire haken en ogen, die we nog in kaart aan het brengen zijn, zijn grote vraagtekens te stellen bij zo'n vergaande maatregel, waarvan de gevolgen nog decennialang zullen nawerken. Tegelijkertijd is het de enige manier om op korte termijn de bestaande achterstanden en wachttijden substantieel te verminderen.

We bespreken graag de risico's en dilemma's en hoe u tegen deze opties aankijkt.

Voor de middellange termijn hebben wij beleidsopties verkend in overleg met UWV, NVVG en sociale partners, waarvoor wetswijziging nodig is. Deze worden op dit moment doorgerekend door een extern bureau (Gupta). De eindrapportage daarvan willen we meesturen met de WIA-brief aan de Kamer, en in de brief willen we op basis daarvan een doorkijkje schetsen naar de opties voor de middellange termijn. Uit de voorlopige rapportage komt naar voren dat er weinig opties zijn die een substantiële impact hebben op de smb-mismatch. Aanpassingen aan het duurzaamheidscriterium (onderscheid WGA80-100 / IVA) hebben een relatief groot effect, doordat enerzijds de beoordeling eenvoudiger wordt voor de verzekeringsarts en anderzijds de (financiële) prikkels voor het aanvragen van herbeoordelingen afnemen. Deze maatregel gaat wel gepaard met forse (budgettaire) consequenties.

[1] Zowel voor deze drie beleidsopties voor de korte termijn, als voor verlenging van het tijdelijke beleid omtrent voorschotten, zal budget gezocht moeten worden buiten het reguliere begrotingsproces om. Voor het tijdelijke voorschottenbeleid hebben we budget tot en met 2022.

Bijlage 1 – Brieven die voor en in de zomer naar de TK gaan

Datum
11 april 2022

[redacted]

Voor de zomer

1. Brief over SMB + brief aanpak WIA
   Hierin wordt de voortgang geschetst van de gesprekken over de maatregelen die op korte termijn nodig zijn om de problematiek rond SMB op te lossen. Daarbij informeert u, conform de toezegging in het debat op 6/4 de Kamer over de procesaanpak rond de hardheden in de WIA. Hieronder valt een terugkoppeling van de gesprekken hierover met stakeholders en een voorstel voor een proces met een concreet tijdspad. Hierin wordt ook invulling gegeven aan de toezegging om de Kamer rond de zomer te informeren over de voorschotten. Nu loopt de regeling waarbij voorschotten die terugbetaald moeten worden, worden kwijtgescholden, tot het einde van 2022. Er moet een keuze worden gemaakt over het voortzetten van die regeling.

   Er is ook een *hoofdlijnenbrief* toegezegd voor de zomer, waar de voortgang wordt geschetst t.a.v. alle maatregelen die gerelateerd zijn aan de arbeidsmarkt uit het coalitieakkoord. De WIA hardheden lopen niet mee in die brief, maar de aanpak komt in deze aparte brief te staan. In de hoofdlijnenbrief komt een verwijzing naar deze brief te staan.

   wel toch?

2. Brief over inzet externe bureaus bij medische beoordelingen
   Hierin informeert u, conform uw toezegging op 6/4 de Kamer over de inzet van externe bureaus, in het bijzonder PSYON, bij medische beoordelingen. In de Stand van de uitvoering zal gemeld worden wanneer het bredere onderzoek naar rechtsbescherming bij inzet van externe bureaus volgt.

In of na de zomer

3. Brief over daglonensystematiek
   M SZW informeert de Kamer in de zomer over oplossingsrichtingen bij de dagloonproblematiek.
4. Brief over stand van zaken actualisatie CBBS
   In deze brief informeert u de Kamer over de voortgang van het wegwerken van achterstanden bij de actualisatie van functies in CBBS. Die achterstand was tijdens de coronacrisis ontstaan. Daarin zullen ook oplossingsrichtingen voor de lange termijn, t.a.v. het toekomstbestendig maken van het actualisatieproces, worden meenemen.

beter 15/7 → wordt dan 15/8 ?

Bijlage 2 – voorstel voor outline TK brief

Datum
11 april 2022

Outline TK brief over SMB en WIA hardheden

0 Inleiding	Gecombineerd SMB/WIA hardheden	1. Aanleiding(en) om WIA onder de loep te nemen 2. SMB is acuut vraagstuk dat KT actie vergt (urgentie SMB benadrukken). 3. Actuele ontwikkeling werkvoorraad en wachttijd 4. laatste twee jaar uit de hand gelopen (vanaf najaar 2019 5. Aanvullend: situaties die als hard worden beschreven, maar die voorvloeien uit de vormgeving van de WIA. Raken aan de kern. → Fundamentele blik nodig. 6. Toelichting opbouw brief
1 Korte termijn aanpak	SMB	1. vooruitblik: hoe groot is de uitdaging de komende jaren? Incl. impact aanvullende beleidswensen zoals AOV-ZZP hier op. 2. stand van zaken lopende acties (brief april 2021) 3. Tijdelijke maatregel voorschotten [evt 'apart' zetten door in een kader te plaatsen oid] 4. aanvullende tijdelijke maatregelen korte termijn
	WIA Hardheden	1. beschrijven lopende trajecten zoals daglonen/verrekenen waarmee hardheden worden aangepakt
2 Middellange termijn richtingen	SMB	1. aanvullende opties: a. verkenning beleidsopties b. doorlichting werkprocessen UWV
	WIA hardheden	Maatregelen die op korte termijn aangekondigd kunnen worden, vergen mogelijk verankering in wet- of regelgeving op de middellange termijn.
3. Lange termijn voorstel	WIA hardheden	1. nadere toelichting t.a.v. waarom een fundamentele, integrale blik op stelsel nodig is 2. Aankondiging commissie 3. Elementen die in opdracht commissie plek krijgen [incl. expliciteren dat er voortgebouwd wordt op eerdere adviezen/rapporten zoals stichtingsadvies en SER MLT] 4. (Grove) planning
	SMB	Op dit moment nog geen maatregelen te melden
4. afsluiting/ Conclusie	Gecombineerd SMB/WIA Hardheden	1. Samenvatting van te nemen acties komende tijd 2. Schetsen hoe proces er de komende periode uit ziet en wie er worden meegenomen 3. Aankondiging voortgangsbrief over bijv. 1 jaar?